

Správa o činnosti OZ potravinárov v oblasti BOZP po VI. Zjazde konanom v roku 2014.

Kontrola odborovým orgánom je dohľadom nad vytváraním a zachovávaním podmienok bezpečnej a zdravia nepoškodzujúcej práce zo strany zamestnávateľa. Je to tiež upozorňovanie na nedostatky (nezhody voči legislatíve, predpisom alebo normám) v systéme riadenia bezpečnej práce a vyžadovanie odstránenia reálnych nedostatkov (nebezpečenstiev, ohrození a rizík) na pracoviskách. **Odborové orgány a iné orgány zastupujúce zamestnancov si môžu vytvoriť vlastný systém kontroly (§29 zákona č.124/2006 Z.z. o BOZP). Tento systém umožňuje, aby sa zamestnanci prostredníctvom svojich zástupcov podieľali na kontrole plnenia úloh zamestnávateľov v oblasti BOZP. Zúčastňovali sa tiež na rokovaníach o otázkach a problémoch bezpečnosti práce.**

Kontrola odborových orgánov nad stavom a riadením systému bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v podnikoch, je vykonávaná nezávisle od ďalších orgánov dozoru. Zameriava sa najmä na preventívne pôsobenie proti vzniku úrazov a iných poškodení zdravia pri práci.

Ťažisko spoločenskej kontroly spočíva v účasti na vykonávanom šetrení pracovných úrazov a chorôb z povolania, prípadne ich samostatnom vyšetrení. Právo vykonávať priamy výkon kontroly v organizáciách, má poverený odborový orgán. Túto činnosť vykonáva spravidla špecialista ochrany práce v spolupráci s príslušnými základnými organizáciami OZ potravinárov a zástupcami zamestnancov pre bezpečnosť.

Kontrolná činnosť je riadená vedením zväzu a požiadavkami KOZ SR. Vykonávané sú: plánované kontroly, následné kontroly, monotematické i osobitné kontroly zamerané na špecifické problémové oblasti, alebo kontroly na základe plánovaných úloh a podnetov základných organizácií. Kontroly sú vykonávané, podľa jednotnej metodiky KOZ SR. Výsledky kontroly sú uvedené v protokole popisujúcom: stav BOZP, zistené nedostatky a tiež možnosti ich odstránenia. Ide o to aby dotknuté subjekty boli schopné sa reálne dohodnúť, čo je potrebné urobiť, aby systém riadenia BOZP bol funkčný v praxi a nielen na papieri. Odborový orgán vykonávajúci kontrolu, má právo požadovať od zamestnávateľa odstránenie nedostatkov v prevádzke, na strojoch a zariadeniach alebo pri pracovných postupoch a prerušenie práce v prípade bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia zamestnancov a ostatných osôb zdržiavajúcich sa v priestoroch alebo na pracovisku zamestnávateľa s jeho vedomím.

OZ potravinárov SR spolupracuje so štátnymi orgánmi, v rámci pripomienkovania novej legislatívy a harmonizácie legislatívy SR s legislatívou EÚ. Zúčastňujeme sa na programoch BOZP, ktoré realizuje Národný inšpektorát práce, Ústav práce a rodiny, ako aj medzinárodné odborové združenia, ktorých členom je KOZ SR a pod. Táto spolupráca prináša vyššiu mieru informovanosti, čo sa odráža aj na kvalite podkladov pripravovaných pre rokovania predstaviteľov zväzu a KOZ SR o problematike bezpečnej práce a informáciách, ktoré zväz poskytuje základným organizáciám. Spolupracujeme so vzdelávacími inštitúciami a pôsobíme v redakčnej rade dvojmesačníka pre teóriu a prax „Bezpečná práca“. V rámci svojich odborných možností, naši špecialisti poskytujú poradenstvo v oblasti bezpečnej práce.

Kontrolnú, konzultačnú, vzdelávaciu a poradenskú činnosť, v oblasti bezpečnosti práce, zabezpečujeme pre základné organizácie OZ potravinárov SR.

Činnosť odborovej kontroly je každoročne vyhodnocovaná v zmysle platnej metodiky a po schválení vyššími odborovými orgánmi OZ potravinárov sa správa o činnosti odosiela na KOZ SR.

Kontroly vykonané v organizáciách r. 2014: – Amylum Slovakia spol.s r.o. Boleráz, DR OETKER s.r.o. Boleráz, Mraziarne a.s. Sládkovičovo, Silgan Metal Packing Nové Mesto a.s., Senoble Central Europe s.r.o. Zvolen, PEZA a.s. Žilina, TATRAKON spol. s r.o. Poprad, Milsy a.s. Bánovce nad Bebravou, Podvihorlatské PaC a.s. Humenné, Pivovary TOPVAR a.s. Veľký Šariš.

Kontroly vykonané v organizáciách r. 2015: FRUCONA Košice a.s., PODTATRANSKÁ HYDINA a.s. Kežmarok, GSK, závod de Miclen, Levice, MILEX NMNV a.s., Liptovský Mikuláš, SLOVENSKÉ CUKROVARY s.r.o., Sereď, Banskobystrický pivovar a.s, Banská Bystrica, Tatranská mliekareň a.s., Kežmarok, Imperial Tobacco Slovakia a.s., Bratislava, Syrárneň Bel Slovensko, a. s. Bratislava, výrobný závod Michalovce, Hyza a.s., Topoľčany, Považský cukor a.s., Trenčianska Teplá, RAJO a.s., Bratislava.

Kontroly vykonané v organizáciách r. 2016: Tauris a.s. Rimavská Sobota, Topoľčianske pekárne a cukrárne a.s. Topoľčany, Euromilk a.s. Veľký Meder, Tatranská mliekareň a.s. Kežmarok, Syrárneň Havran a.s. Senica, Schreiber Slovakia s.r.o Zvolen, Savencia Fromage & Daisy SK Liptovský Mikuláš, Hyza a.s. Topoľčany.

Kontroly vykonané v organizáciách r. 2017: Prelika, a.s. Prešov, TATRAKON spol. s r.o. Poprad, PRVÁ BRATISLAVSKÁ PEKÁRENSKÁ a.s. Bratislava, Syrárneň Bel Slovensko, a. s. závod Michalovce, Nestlé Slovensko, s.r.o. Prievidza, FRUCONA Košice a.s., Košice, GSK, závod de Miclen, Levice, Savencia Fromage & Dairy SK, a.s., Liptovský Mikuláš, Hyza a.s. Topoľčany, kontrolný prieskum pre dotazník – „*OPERAČNÝ PROGRAM ĽUDSKÉ ZDROJE*“ za roky: 2014, 2015 a 2016 o pracovnom úraze (PÚ) alebo chorobe z povolania (CHP). Požadované údaje boli po zbere údajov odovzdané na KOZ.

Kontroly vykonané v organizáciách r. 2018: Zvolenská mliekareň s.r.o. Zvolen, Tatranská mliekareň a.s. Kežmarok, Euromilk a.s. Veľký Meder, PODTATRANSKÁ HYDINA a.s. Kežmarok, Syrárneň Havran, a.s., Senica, Podvihorlatské pekárne a cukrárne a.s. Humenné, Savencia Fromage & Dairy SK, a.s., Liptovský Mikuláš, Hyza a.s. Topoľčany, Prelika, a.s. Prešov, Tatranská mliekareň a.s. Kežmarok.

- V letných mesiacoch boli v rámci kontrol, podľa požiadaviek KOZ, vykonané merania teplôt na jednotlivých pracoviskách (20 meraní) v organizáciách:
 - Podvihorlatské pekárne a cukrárne a.s. Humenné,
 - Savencia Fromage & Dairy SK, a.s. Liptovský Mikuláš,
 - Hyza a.s. Topoľčany.

- **Celkove** bolo za sledované obdobia vykonaných **53 kontrol**.
- Na základe zistených nedostatkov bolo v kontrolovaných organizáciách **prijatých 125 nápravných opatrení**.
- Počas výkonu kontrol bolo na základe poukázania odborového inšpektora odstránených 58 nedostatkov, ktoré sa už v protokoloch o výkone dozoru neuvádzajú. Dotýkali sa kompletnosti záznamov z oboznamovania o BOZP, aktualizácie predpisov, overovania vedomostí zamestnancov, doplňovania hodnotení rizík, bezpečnostného značenia a podobne.

Kontroly sú vykonávané za účasti zástupcov odborovej organizácie v danom podniku a odborných pracovníkov, ktorých určí podnik. Spravidla sú to odborní pracovníci pre bezpečnosť práce, riadiaci pracovníci výroby a pracovníci personálnych útvarov.

Pred začatím kontroly sa podľa možnosti informujeme o stave bezpečnej práce v danom podniku a o prípadných problémoch. Informácie podávané zo strany základnej organizácie, sú námetom pre zameranie vykonávanej kontroly.

V zmysle metodiky sú závery kontrol prerokované s vedením danej organizácie, za účasti zástupcov príslušného OV ZO OZ potravinárov. Požadujeme, aby opatrenia na zlepšenie stavu bezpečnosti práce, vedenie danej organizácie prijímalo v spolupráci a po prerokovaní s odborovou organizáciou. Snažíme sa tak reálne zabezpečovať aktívnu účasť základných odborových organizácií, zvýšenie ich autority a tiež o vytvorenie systémových postupov na komunikáciu, ktorá podporuje spoluúčasť zástupcov zamestnancov v súlade s ustanovením §237 ods.1/, 2/e), 3/,4/ zákona č.311/2001 Z.z. Zákonníka práce.

Pravidelne minimálne 1 x v roku sú našim zväzom realizované **vzdelávacie akcie zástupcov zamestnancov pre oblasť BOZP**. Celkove sa na vzdelávaní, za sledované obdobie, zúčastnilo 138 odborových funkcionárov. Zúčastňujeme sa tiež akcií, zameraných na bezpečnosť práce, organizovaných KOZ SR a zväzmi, ktoré sú jej členmi.

Základným organizáciám je prostredníctvom republikového inšpektora poskytovaná metodická pomoc – spracovanie informačných materiálov o bezpečnej práci v danom prostredí a vykonávaných prácach, ako aj spôsoby komunikácie a uplatňovania požiadaviek pre zlepšovanie podmienok na pracoviskách. Republikový inšpektor pri každej návšteve organizácie konzultuje s predsedom odborovej organizácie, členmi odborového výboru, prípadne radovými členmi odborov, aktuálne problémy a zameranie kontroly, ako aj výsledky vykonanej kontroly. Poradenstvo k problematike BOZP je poskytované priamym kontaktom alebo telefónom a emailom. **Pre vyššiu informovanosť ZO** zabezpečujeme informačné materiály BOZP (pravidlá dobrej praxe) vydávané NIP a tiež inštruktážne DVD, ktoré vydáva Európska agentúra pre bezpečnosť. Tieto materiály sú našim členom poskytované na konferenciách, školeniach a návštevách v jednotlivých podnikoch.

Najčastejšie konzultované témy sa týkali:

- kategorizácie prác z hľadiska zdravotných rizík a náležitosti pri zaradovaní,
- hodnotenia činnosti bezpečnostnotechnických služieb a ich spolupráca s odbormi,
- rizík ohrozenia psychosociálnymi faktormi,
- výberu a navrhovania zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť,

- bol spracovaný podporný materiál k problematike dvíhania a manipulácie s bremenami a posúdenie protokolov o meraní škodlivín v pracovnom prostredí,
- problematiky dĺžky rekondičných pobytov v súvislosti PKZ a kategóriami rizík,
- rekondičné pobyty v prípadoch rizika hluku. *Organizácie poukazujú na chýbajúce odporúčania (v legislatíve a zo strany zdravotných služieb) na spôsob a náplň rehabilitácie pri týchto pobytoch. Zamestnávateľa, v niektorých prípadoch poukazujú aj na to, že zamestnanci netrávajú celodenný pracovný čas v hlučnom prostredí.*
- Na základe požiadaviek základných organizácií, posudzujeme a pripomienkujeme interné predpisy, vydávané v jednotlivých podnikoch. Zo strany predsedov odborových organizácií je táto činnosť hodnotená, z pohľadu skvalitnenia konkrétnych bezpečnostných predpisov a pracovných postupov, veľmi pozitívne.

Ďalšie aktivity zväzu v oblasti BOZP:

- rokovania s orgánmi štátnej správy a vzájomná spolupráca s MPSVaR, NIP, ÚVZ,
- účasť na konferenciách ZO, NIP a ÚVZ,
- účasť na zasadnutiach riadiacej komisie programu „Bezpečný podnik“,
- na základe požiadavky KOZ boli pre konferenciu BOZP v Belehrade spracované a odprednášané nasledovné témy:
 - Legislatívny proces SR (*účasť odborov na jeho tvorbe*)
 - Participácia zástupcov zamestnancov pri prevencii rizík
 - Prehľad nebezpečenstiev, ohrození a spôsobov ich eliminácie*(Prezentácie, ako aj vystúpenia v diskusii, boli zo strany organizátorov konferencie hodnotené kladne).*
- akcie FOP – Národná sieť BOZP,
- zasadnutie redakčnej rady časopisu „Bezpečná práca“ a príspevky do tohto časopisu,
- účasť na seminároch NIP „Prevencia psychosociálnych rizík“.

Uvedený systém kontroly a spolupráce, tiež jeho jednotlivé časti, podporujú efektívne plnenie ustanovení zákonných požiadaviek v oblasti bezpečnej práce a obojstranne prospešnú spoluprácu zamestnávateľa a zamestnancov.

Efekt účinku priamej kontroly sa však znižuje často skutočnosťou, že v žiadnom z našich podnikov nemáme uvoľnených funkcionárov - zástupcov zamestnancov. Prevažnú časť odborových aktivít vykonávajú zástupcovia zamestnancov (členovia výborov základných organizácií), v čase svojho osobného voľna. Ich dostupnosť je aj počas pracovnej doby obmedzovaná rozvrhom pracovných zmien alebo funkčným zaradením, ktoré im vždy neumožňuje aktívne sa podieľať na celom priebehu kontroly.

Spracoval: Mgr. Jozef Rajzinger, PhD.

republikový inšpektor BP – OZ potravinárov SR

10.03.2019